

2013 01301

12 NOV. 2014

Zorginstituut Nederland

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Aan de Geschillencommissie van
Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Pakket

Eekholt 4
1112 XH Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 89 59

Contactpersoon

0530.2014138315

Datum 11 november 2014
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2014116162

Onze referentie
2014138315

Uw referentie
G47 201301301

Uw brief van
12 september 2014

Geachte voorzitter, commissie,

Inleiding

U hebt op 12 september 2014 aan Zorginstituut Nederland (hierna: het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid van de Zorgverzekeringswet. Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding/verstrekking van een penisprothese in de vorm van een Reelmagik-prothese. Bij uw adviesaanvraag hebt u ons ook een kopie van het dossier gestuurd, maar een verslag van de hoorzitting ontbreekt nog. Het Zorginstituut brengt daarom een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of vergoeding op grond van de basisverzekering. Het advies van het Zorginstituut kan dus geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coullance.

Toepasselijke zorgverzekering

In dit geschil zijn de volgende bepalingen van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering van belang.

- Artikel B19 omschrijft de aanspraak op hulpmiddelen met verwijzing naar de Regeling zorgverzekering (Rzv) en het Reglement hulpmiddelen, behorende bij de zorgverzekering.
- Artikel 2.8 Rzv omschrijft de uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking daarvan.
- Artikel B24 omschrijft de aanspraak op medisch-specialistische zorg met inbegrip van hulpmiddelen.
- Artikel 2.4 Rzv bepaalt dat geneeskundige zorg onder andere omvat zorg die medisch specialisten plegen te bieden.

Beoordeling

De vraag die moet worden beantwoord is of verzoeker aanspraak maakt op vergoeding/verstrekking van een penisprothese in de vorm van een Reelmagik-prothese.

Het Zorginstituut heeft kennis genomen van de stukken. Het Zorginstituut is op basis van artikel B24 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering van mening dat verzoeker aanspraak heeft op vergoeding van de zelf aangeschafte penisprothese in de vorm van een Mr. Limpy-prothese maar geen aanspraak heeft op vergoeding/verstrekking van de penisprothese in de vorm van een Reelmagik.

Penisprothese in het kader van hulpmiddelenzorg

Artikel 2.6 sub a Rzv bepaalt dat uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking daarvan zijn omschreven in artikel 2.8 Rzv.

Ingevolge artikel 2.8 Rzv omvatten hulpmiddelen als bedoeld in artikel 2.6 sub a:

- a. hulpmiddelen ter vervanging van:
 1. De onderste en bovenste extremiteiten, inclusief oplaadinrichting en batterijen indien het gaat om hulpmiddelen met een energievoorziening;
 2. de mamma;
 3. de stembanden;
 4. het haar indien sprake is van gehele of gedeeltelijke kaalhoofdigheid als gevolg van een medisch aandoening of behandeling van medische aard;
- b. hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging of bedekking van:
 1. de oogbol;
 2. het gelaat.

Penisprotheses vallen niet onder de in artikel 2.8 Rzv opgenomen limitatieve opsomming van hulpmiddelen. Dit betekent dat een penisprothese niet behoort tot de ingevolge de Rzv geregelde hulpmiddelenzorg.

Verzoeker heeft daarom geen aanspraak op vergoeding van een penisprothese op basis van artikel B19 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering.

De vraag resteert of verzoeker op grond van een andere verzekerde prestatie recht heeft op verstrekking/vergoeding van een penisprothese.

Penisprothese in het kader van medisch-specialistische zorg

Het Zorginstituut (destijds het College voor Zorgverzekeringen) heeft in 2007 in het toetsingskader over specifieke zorg aan transseksuelen¹ aangegeven van mening te zijn dat voor het slagen van de zogenoemde real-life-experience, de uitwendige penisprothese in deze fase onderdeel uitmaakt van de medisch-specialistische zorg. Dit betekent dat het ziekenhuis in die fase daarin moet voorzien.

¹ www.zorginstituutnederland.nl/binaries/content/documents/zinl-www/documenten/publicaties/rapporten-en-standpunten/2007/0703-het-cvz-toetsingskader-geeft-aan-dat-de-specifieke-zorg-aan-transseksuelen-grotendeels-een-te-verzekeren-prestatie-is/0703-het-cvz-toetsingskader-geeft-aan-dat-de-specifieke-zorg-aan-transseksuelen-grotendeels-een-te-verzekeren-prestatie-is/Het+CVZ-toetsingskader+geeft+aan+dat+de+specifieke+zorg+aan+transseksuelen+grotendeels+een+te+verzekeren+prestatie+is.pdf

Zorginstituut Nederland
Pakket

Datum
11 november 2014

Onze referentie
2014138315

De real-life-experience is bedoeld om te achterhalen of er daadwerkelijk sprake is van transseksualiteit en of de patiënt een stabiele wens heeft om volledig en permanent van geslacht te veranderen. Een adequate real-life-experience dient daarmee als filter voor potentiële spijtoptanten. De verzekerde gaat in deze fase zoveel mogelijk in de rol van het gewenste geslacht leven. Een uitwendige penisprothese kan daarbij behulpzaam zijn. Voor het kunnen stellen van de uiteindelijke diagnose kan in deze proeffase naar onze mening volstaan worden met een eenvoudige penisprothese.

Zorginstituut Nederland
Pakket

Datum
11 november 2014

Onze referentie
2014138315

Verder staat in het toetsingskader dat sommige transseksuelen er uiteindelijk voor kiezen om niet tot operatieve geslachtsverandering over te gaan of om na de geslachtsveranderende ingreep verdere operatieve ingrepen achterwege te laten. De vraag is of zij in dat geval ook in aanmerking komen voor een uitwendige penisprothese ten laste van de zorgverzekering. In dat geval is niet meer sprake van medisch-specialistische zorg, zodat hetgeen hiervoor is opgemerkt over de toepassing van de penisprothese gedurende de real-life-experience niet opgaat.

Verzoeker heeft de real-life-experience-fase reeds doorlopen. Uit de stukken blijkt dat het genderteam van het UMCG hem in deze fase geen penisprothese heeft verstrekt. Hij heeft tijdens deze fase gebruik gemaakt van een door hem zelf aangeschafte eenvoudige penisprothese in de vorm van een Mr. Limpy-prothese. Een dergelijk penisprothese valt in deze fase onder een te verzekeren prestatie in het kader van medisch-specialistische zorg. Het is dan ook niet de bedoeling dat dit voor rekening van verzoeker komt. Verweerder moet in overleg met het UMCG er voor zorgen dat verzoeker de kosten van deze Mr. Limpy-prothese, gelet op artikel B24 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering, alsnog vergoed krijgt.

Verzoeker heeft er na afloop van de real-life-experience voor gekozen in de mannelijke geslachtsrol te willen leven maar hij heeft vooralsnog besloten om af te zien van verder operatief ingrijpen. Omdat verzoeker naar zijn zeggen op dit moment dagelijks beperkingen ondervindt om goede invulling te geven aan zijn mannelijke geslachtsrol wil hij wel graag in aanmerking voor een geavanceerde penisprothese in de vorm van een Reelmagik-prothese.

Een uitwendige penisprothese die na afronding van de real-life-experience in de plaats komt van een onder de medisch-specialistische zorg vallende operatieve ingreep, behoort niet tot het verzekerde basispakket.

Verzoeker heeft daarom geen aanspraak op vergoeding van de Reelmagik op basis van artikel B24 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering.

Advies van Zorginstituut Nederland

Gelet op al het voorgaande heeft verzoeker volgens het Zorginstituut aanspraak op vergoeding van de zelf aangeschafte penisprothese in de vorm van een Mr. Limpy-prothese maar geen aanspraak op vergoeding/verstrekking van de penisprothese in de vorm van een Reelmagik-prothese.

Hoogachtend,

Zorginstituut Nederland
Pakket

Datum
11 november 2014

Onze referentie
2014138315